

Мужевич Н.В.,
викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ СТАТТІ КАЛЬКУЛЯЦІЇ «ВИТРАТИ НА УТРИМАННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЮ БУДІВЕЛЬНИХ МАШИН ТА МЕХАНІЗМІВ»

Діяльність будівельних підприємств пов'язана із значною кількістю витрат, які формують собівартість будівельної продукції, оскільки остання є важливим якісним показником, який характеризує ефективність виробництва, використання ресурсів підприємства і впливає на розміри його прибутку.

Для забезпечення одностатійності методичних і методологічних принципів планування, обліку та калькулювання собівартості продукції в будівництві велике значення має класифікація витрат, в тому числі правильне їх структурування.

Класифікація витрат визначається будівельною організацією самостійно з метою отримання повної та достовірної інформації про витрати при організації плануванні, бухгалтерському та внутрішньогосподарському обліку, аналізі собівартості будівельно-монтажних робіт, прийняття адміністративних рішень [1].

Витрати прийнято класифікувати за різними ознаками. Так, для здійснення фінансового обліку важливими ознаками класифікації витрат є їх поділ за видами діяльності, періодами визнання, місцями виникнення, видами витрат (економічні елементи та статті калькулювання), способами віднесення суми витрат до собівартості будівельно-монтажних робіт (прямі витрати та загальновиробничі (непрямі) витрати) та ін.

Водночас, виробнича собівартість будівельно-монтажних робіт (далі – собівартість будівельно-монтажних робіт) складається з прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат, а також змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат, пов'язаних з виконанням будівельно-монтажних робіт [1].

В Методичних рекомендаціях з формування собівартості будівельно-монтажних робіт №573 зазначено, що до статті інші прямі витрати включаються витрати, які можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат за прямою ознакою, зокрема у п.3.1 – це витрати пов'язані з експлуатацією будівельних машин і механізмів.

Вважаємо, що не усі витрати, пов'язані з експлуатацією будівельної техніки, можуть включатись у собівартість відповідних об'єктів будівництва за прямою ознакою. Це, насамперед, пов'язано з тим, що сучасна будівельна

техніка поділяється на машини і механізми різні за призначенням. Наприклад, у групу вантажно-розвантажувальних робіт і вертикального транспортування різних видів матеріалів (цегла, цемент) входять баштові, гусеничні, автомобільні крани, інші механізми спеціального призначення, у групу механізмів, які використовують для земляних робіт входять екскаватори, грейдери, бульдозери, скрепери тощо. Проте, таке групування будівельної техніки за призначенням не дає змоги визначати показники, які характеризують ефективність їх використання та надають необхідну інформацію для потреб обліку. Для цього необхідно групувати будівельні машини та механізми за однойменними видами. Таке групування необхідне і для аналітичного обліку витрат з експлуатації будівельних машин та механізмів. Так, при зведенні нового житлового будинку встановлюється баштовий кран і обслуговує будівництво від початку до його завершення, тобто такі витрати з експлуатації крану можуть включатися у собівартість даного об'єкта за прямою ознакою. Інші види будівельної техніки можуть одночасно обслуговувати кілька об'єктів будівництва, такі витрати необхідно розподіляти між об'єктами будівництва.

Якщо витрати з експлуатації будівельної техніки є значними в конкретній будівельній фірмі, то їх можуть виділяти в окрему статтю калькуляції, а якщо ні, то обліковувати в складі загальновиробничих витрат. Саме в складі останніх на окремому субрахунку узагальнюють їх більшість будівельних організацій [3, с.162].

У структурі виробничої собівартості об'єктів будівництва витрати на утримання і експлуатацію будівельних машин та механізмів займають 10-15%. Тому важливо отримувати повну і достовірну інформацію щодо усіх витрат, пов'язаних з утриманням та експлуатацією будівельних машин і механізмів з метою правильного їх обліку та розподілу.

Додаток 4 до Методичних рекомендацій № 573 містить перелік витрат, пов'язаних з експлуатацією будівельних машин і механізмів. Структура даної статі є досить громіздкою, проте, поданий у даному додатку склад витрат, на наш погляд, є неповним.

Придбання будівельної техніки шляхом фінансової оренди (лізингу) нині не є розповсюдженим явищем, саме тому у додаток 4 не включені витрати пов'язані з фінансовою орендою будівельних машин та механізмів. Відповідно до п. 4 П(С)БО 14, фінансова оренда – оренда, що передбачає передачу орендареві всіх ризиків та вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом [2]. В результаті такої операції орендарі здійснюють витрати, пов'язані з придбанням, утриманням та експлуатацією техніки, які відповідно до П(С)БО 14 не мають включатись до мінімальних орендних платежів, а мають визнаватись в орендаря витратами звітного періоду (суми, що сплачуються лізингодавцеві як відсотки за залучений ним кредит, для придбання об'єкта лізингу, відшкодування страхових платежів за договором

страхування об'єкта лізингу, а також інші аналогічні платежі, наприклад, з оплати комунальних послуг, якщо вони сплачуються напряму орендодавцю). Виходячи з цього, мінімальні орендні платежі мають складатись тільки із суми, що відшкодовує вартість об'єкта фінансового лізингу (оренди), та суми, що є винагородою орендодавцеві за отримане у фінансовий лізинг (оренду) майно.

Враховуючи зазначене вище, пропонуємо п. 4 додатку 4 сформулювати так: сума орендної плати (лізингового платежу) у разі оперативної та фінансової оренди (оперативного та фінансового лізингу) будівельних машин і механізмів та сума винагороди орендодавцю за користування будівельними машинами та механізмами.

Разом з тим, помилково, на нашу думку, відшкодування страхових платежів за договором страхування будівельної техніки на певний період (один рік або весь термін фінансового лізингу) відображати у складі інших фінансових витрат. Такі витрати доцільно відносити на витрати, пов'язані з експлуатацією будівельних машин та механізмів. В бухгалтерському обліку це матиме наступний вигляд:

Дт 39 Кт 685 – загальна сума страхових платежів;

Дт 91 Кт 39 – сума страхових платежів за місяць, квартал, віднесена на витрати з експлуатації будівельної техніки.

Таким чином, склад витрат з експлуатації будівельних машин та механізмів взятих у фінансовий лізинг буде відображати більш достовірну суму таких витрат, та, водночас – собівартість об'єктів будівництва.

Література:

1. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджені Наказом Мінрегіонбуду України від 31.12.2010р. №573 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtk.com.ua/show/2cid08543.html>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 „Оренда”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. №181 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/z0487-00.

3. Задорожний З. В. Внутрішньогосподарський облік у будівництві [монографія] / З. В. Задорожний – Тернопіль: Економічна думка, 2006 – 347 с.